

“La Iugoslàvia dictatorial em permet de parlar de l'alcoholisme i del turisme”

Rafel Bernabeu (Barcelona, 1950), llicenciat en filosofia i funcionari públic, s'estrena com a novel·lista amb *Branko, el Dàlmata*, una narració situada a l'illa croata de Korcula, a la mar Adriàtica, l'estiu de l'any 1990, encara viva la República Federal Socialista de Iugoslàvia, poc abans de l'esclat de la guerra dels Balcans.

—La primera idea que vàreu tenir de la novel·la va ser la de construir un personatge cínic, Branko Markovic, un ex-policia serbi convertit en director d'hotel, producte típic d'un règim comunista dictatorial que agonitza?

—No, era d'explicar el món del turisme, com funcionen els hotels, els abusos sexuals i els urbanístics que hi ha, i la mena de personatges que s'hi poden trobar. De Brankos Markovic, n'he coneguts una colla.

—Aleshores per què el situeu en un context històric i polític tan peculiar com el de la Iugoslàvia que és a punt de desaparèixer, i no a la Costa Brava, per exemple?

—Perquè tenia unes certes similituds. En aquell moment havien de triar quin model turístic agafaven, perquè en temps de Tito no podien obrir el país als turistes. I a la darrera del règim, els iugoslavs ja podien pensar en quin model adoptar, ja podien pensar en la balearització.

—I, a més, això us permet de construir un director d'hotel que havia estat policia: no deixa de ser funcionari.

—És el fenomen de l'URSS. Qui s'ha quedat les empreses? La Nomenklatura. I ell és un membre de la Nomenklatura iugoslava, un lacai del seu soci, un matusser que reparteix hòsties. És un proxenet. I si vol entrar en el negoci turístic és posant un fanalet vermell al seu hotel, fent-ne un bordell. Però passa que no és conscient de què fa. Això és típic dels alcohòlics amb ell, que només pensen que ho són els altres. Per això tan aviat està content com està empenyat. Alguns han estat superiors directes meus i són molt difícils de tractar, per aquests canvis d'humor sobtats.

—El feu visceral i incontrolable. Acabarà fent nosa.

—És que ho espatlla tot. És incontrolable. Perd els estreps.

—Penseu que el vostre Branko és un producte típic de la Iugoslàvia de Tito?

JORDI PLAY

Rafel Bernabeu publica la novel·la *Branko, el Dàlmata*, a les Edicions de 1984.

—No estic en condicions d'afirmar-ho. No en sé prou, de l'antiga Iugoslàvia, per a dir si és un de tants o una excepció. A més, parlem d'una illa molt peculiar de la costa dàlmata.

—Sigui un monstre o un malparit, és una mica curt de gambals, no?

—És que és un alcohòlic. És llicenciat en dret i ha guanyat unes oposicions. L'alcohol és terrible. És un veritable problema. La meua experiència laboral em diu que si tens un cap alcohòlic ja has begut oli. Ara estem obsessionats per la droga, però l'alcohol ha existit sempre. Si hi ha un alcohòlic a la família és un problema molt greu. Els estralls de l'alcohol són esgarrifosos. Si en Branko no hagués estat un alcohòlic, no hauria perdut l'oremus. I no hauria violat la seva filla.

—El lector pot pensar que heu fet una crítica dels serbis i dels marxistes. És així?

—Tant els serbis com els marxistes s'ho poden prendre així,

però no ha estat la meua intenció. La meua intenció era criticar un règim autoritari, dictatorial. El règim totalitari franquista va permetre Roses i per això ho esmento. El fet és que els serbis estaven acostumats a manar, a prendre decisions sense escoltar ningú. Per a ells, Iugoslàvia era Sèrbia. A més, Tito era un home del destí, providencial, com Franco, Pétain, Stalin, Mussolini o Hitler. I és terrible, perquè crea en la gent la necessitat de tenir un home providencial. Això porta molt males conseqüències. No és una novel·la anticomunista, és una novel·la antitotalitarista.

—És la primera novel·la que publiqueu. També la primera que heu escrit?

—Sí. En tinc dues més que s'han de revisar. I diversos projectes. Sí, em bull el cap. Jo m'ho passo molt bé escrivint. Ha estat un desfogament. Però no estic obsessionat per la literatura. No sóc d'aquells lletraferits que es passaria el dia llegint, quan no escriuen. Tinc més afeccions. I de vegades tinc la sensació que hi ha coses que la gent s'hauria pogut estalviar de publicar perquè no tenen res a dir. No és el meu cas. Penso que tinc coses a dir i que les puc expressar.

Lluís Bonada